

HET MYSTERIE VAN HET KRUIS OVERDENKEN

Vasten 2021 met de heilige Teresa van Ávila

Met deze vierde zondag zitten we in het hart van de vastentijd, die een nieuwe fase ingaat. Traditioneel zondag „Laetare“ (vreugde) genoemd, doet het ons „opschieten naar de naderende paasfeesten“, volgens de woorden van het liturgisch gebed van vandaag. In de loop van de Verblijven van de heilige Teresa wordt ook een keerpunt gemaakt. Na een voorbereidend deel wordt het hart van het mysterie gehoord, overwogen en verwelkomd.

1. Joh 3,14-21 “De Mensenzoon moet omhoog worden geheven”

In het Evangelie van Johannes wordt, nadat vorige week de aflevering van de uit de tempel verdreven verkopers werd beluisterd (Joh 2,13-25) de ontmoeting van Jezus met Nico-

demus verteld (3,1-21). Hun dialoog wordt voortgezet in een grote verhandeling over de Mensenzoon, waarvan het begin is uitgekozen door het lectionarium van deze zondag.

In die tijd sprak Jezus tot Nikodemus: “De Mensenzoon moet omhoog worden geheven, zoals Mozes eens de slang omhoog hief in de woestijn, opdat eenieder die gelooft in Hem eeuwig leven zal hebben. Zozeer immers heeft God de wereld lief gehad dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat alwie in Hem gelooft niet verloren zal gaan maar eeuwig leven zal hebben. God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gezonden om de wereld te oordelen, maar opdat de wereld door Hem zou worden gered. Wie in Hem gelooft wordt niet geoordeeld, maar wie niet gelooft is al veroordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren Zoon Gods. Hierin bestaat het oordeel: het licht is in de wereld gekomen, maar de mensen beminden de duisternis meer dan het licht, omdat hun daden slecht waren. Ieder die slecht handelt heeft afschuw van het licht en gaat niet naar het licht toe uit vrees dat zijn werken openbaar gemaakt worden. Maar wie de waarheid doet gaat naar het licht, opdat van zijn daden moge blijken dat zij in God zijn gedaan.”

Het evangelie maakt expliciet melding van de episode van de bronzen slang uit het boek Numeri (Num. 21,4-9) dat in de bijbel het onderwerp uitmaakt van herlezing (vgl. Wijsh. 16,5-7). Dat van het vierde evangelie mediteert over de symboliek van de verheffing (die van de koperen slang in de Bijbelse episode en die van Christus aan het kruis) en

over de blik van het geloof (“hij die gelooft”) dat “eeuwig leven” geeft. Daar bevindt zich het centrale proces van onze zondag en van de Vastentijd: mediteren over het mysterie van het kruis om de vrucht van verlossing te plukken. Net als de Hebreëen in de woestijn, bestaat dit spiritueel proces

uit het erkennen van zijn zonde („We hebben gezondigd door de Heer verwijten te sturen“ Num. 21, 7), dat wil zeggen herkennen wat in „onze gedachten, onze woorden, onze daden, onze nalatigheden“ de relatie met de Heer schaadde, respect voor het leven op zich en rondom onszelf, de broederlijke relatie, de gerechtigheid, enz. Deze erkenning is zowel de vrucht van ons verlangen om licht te werpen op ons leven, als de genade van dit licht. Als we gaan biechten, kunnen we de belijdenis van onze zonden beëindigen door “van alle zonden waarvan ik me niet bewust ben” (vgl. Ps. 18:13). Dit is geen luie of geheimzinnige formule, maar het levende besef dat **het erkennen van iemands zonden geen introspectie is, maar de vrucht van een genade van licht.** “Wie heeft, zal nog ontvangen” (Mt 13:10): het evangelievers kan hier worden toegepast omdat de regelmatige belijdenis van onze zonden is, die er ons in ons leven meer aandacht aan doet schenken. Maar de evangelist dringt aan op de andere zijde van het proces: geloven in Jezus, de Mensenzoon, die onze zonde op zich nam. Het erkennen van zijn zonden, is niet een vonnis krijgen, een ‘oordeel’, maar eraan ontsnappen, het leven ontvangen, zichzelf weten en geloven vergiffenis gekregen te hebben. Dit is de diepe betekenis van

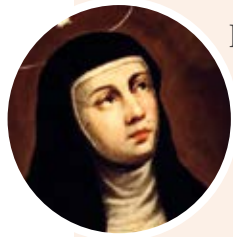
deze blik op het kruis te richten, waartoe de liturgie ons intenser uitnodigt tijdens de Vastentijd. Daarin schuilt de diepe vreugde van de vastentijd: laetare! Het is de vreugde om bevrijd te zijn, geliefd te zijn, bekeken te zijn: het Kruis bekijken terwijl je je zonden belijdt, dat is, net als Petrus tijdens de Passie (Lk 22,61), bekeken worden met een blik zonder oordeel.

De evangelist mediteert nog verder over het mysterie van Christus, nedergedaald (“gegeven”) en “verheven”. Sinds de tweede zondag van de Vastentijd, weten we dat we enkel naar Jezus moeten luisteren, de geliefde Zoon. Maar het is een kwestie dit woord echt te verwelkomen om het te geloven, dat wil zeggen zijn liefde voor ons verwelkomen in de diepte van onze ellende. Drie bevestigingen van de verheffing van de Mensenzoon lopen als een rode draad doorheen het Evangelie van Johannes (Joh (3,14; 8,28-30; 12,32-34) op de manier van de drie aankondigingen van de Passie in de andere Evangeliën (“de Mensenzoon moet lijden, overgeleverd worden, verworpen, enz.”) Evenzo, markeert deze meditatie over het kruis onze paastocht in de meditatie van de Schrift. Zij zijn het die gelezen, herlezen en geïnterpreteerd, ons in staat stellen om de betekenis van onze redding te verwelkomen in ons leven.

2. De vierde Verblijven. Een ruime vreugde.

In het kasteel van de heilige Teresa vormen de eerste drie verblijven een eerste deel, een voorbereidend of “ascetisch” deel om een goede spirituele houding aan te nemen. De Madre ontwikkelt daar, zonder ze te benoemen op een manier die even systematisch is als in de “Weg van Volmaaktheid”, drie fundamentele deugden: wederzijdse liefde, onthechting en nederigheid. We vonden ze allemaal terug gevonden langs dit eerste deel van de tocht. Altijd weer te hervatten, dat vereist inspanning en geduld. **In de vierde verblijven is er met tussenpozen nieuwe muziek te horen.** Teresa spreekt van een fluitje dat de ziel onweerstaanbaar in zich opneemt. Het vestigt een onderscheid dat al aan het einde van de derde verblijven werd geïntroduceerd, tussen de vertroosting en de spirituele smaken. Dit zijn geestelijke gunsten die op elkaar lijken, maar de eerste worden verkregen door onze inspanningen van herinnering, gebed en aandacht, terwijl de laatste een vrije gave van genade zijn. En dit is een fundamenteel verschil dat Thérèse uitdrukt met behulp van een afbeelding:

Deze twee bekkens lopen op een verschillende wijze vol water. Voor het ene wordt het van ver, door meerdere leidingen, en kunstmatig aangevoerd. Het andere ligt verbonden aan de bron zelf en vult zich geruisloos. Geeft de bron overvloedig, net als die waarover we het hebben, dan zal er wanneer het bekken vol is, een grote beek uit overvloeien. Het kunstmatige is hierbij niet nodig. Al stort het bouwsel van de leidingen in, het doet er niet toe, het water borrelt voortdurend op. Dit is dan het verschil : het water dat door de leidingen wordt aangevoerd komt, dunkt me, overeen met de 'voldoeningen' die we krijgen door overweging. Ze komen ons toe door de gedachten. De geschapen dingen helpen ons overwegen, dank zij de moeizame inzet van het verstand. En doordat ze in feite uit eigen werkzaamheid voortkomen is het met gedruis dat ze enig voordeel storten in de ziel, net zoals ik zei. 4. In het andere bekken borrelt het water op uit de bron zelf, die God is. Dus, als Zijne Majesteit het wil, zodra het Hem behaagt ons een bovennatuurlijke gunst te verlenen, komt het met een onnoemlijk vredige rust zacht naar boven vanuit het diepst van onszelf. Ik weet niet van waar of hoe het komt (...). (IV IB 2, 3-4)

Voor onze vastentijd is het goed om ons van dit verschil bewust te zijn, ook al is het naar onze ervaring niet altijd duidelijk. Het maakt niet uit, zolang we het maar met nederigheid beleven. Teresa illustreert haar woorden met de meditatie over de Passie, wat overeenkomt met wat we hebben beschreven over Nicodemus uit het Evangelie. Prachtig toeval tussen onze twee tochten!

Ik zeg wat ik bij ervaring over deze toestand, deze vertroosting en voldoeningen in de meditatie weet. Bracht het Lijden me aan het schreien, dan was ik niet in staat er mee op te houden vóór mijn hoofd op barsten stond. Hetzelfde wanneer ik mijn zonden beweede. Daardoor bewees de Heer me een grote gunst. Maar momenteel wil ik niet onderzoeken wat het beste is, het een of het ander. Het verschil tussen beide aantonen, dat zou ik willen kunnen. Die tranen en die verlangens worden vaak door de natuur en door de gesteltenissen van het ogenblik bevorderd. Maar hoe het ook is, ik zei het reeds, ze monden tenslotte uit in God. Bezitten we de nederigheid die ons duidelijk maakt dat we daarom niet beter zijn, dan is dit erg waardevol. Of al die uitwerkingen door de liefde veroorzaakt werden kunnen we niet begrijpen. Maar is het zo, dan is het een gave van God. De meeste zielen ondervinden dit soort gunsten in de voorgaande verblijven want hun verstand is haast voortdurend werkzaam. Ze gebruiken het om te redeneren en te overwegen, en ze zijn op de goede weg, daar hun niet méér gegeven werd. Toch zouden zij er goed aan doen zich nu en dan een korte tijd daadwerkelijk te wijden aan het loven van God, aan het blij zijn om zijn goedheid en om wat Hij is, aan het verlangen naar zijn eer en glorie. En dit zo goed mogelijk, want het is een uitstekend middel om de wil op te wekken. Wanneer de Heer hun dat andere geeft, moeten ze erover waken er niet aan voorbij te gaan onder voorwendsel de gewone overweging te beëindigen. 7. (...) het komt er niet op aan veel te denken, maar wel veel te beminnen. Dus: doe al wat je kan aanwakkeren om meer lief te hebben. Het zou me geenszins verwonderen dat we misschien niet weten wat beminnen is. Want het is er niet om te doen de grootste genietingen te smaken, maar wel zo vast mogelijk besloten te zijn in alles te verlangen God genoeg te doen en in de mate van het mogelijke Hem niet te beledigen, Hem te vragen de eer en de glorie van zijn Zoon steeds te bevorderen en de katholieke Kerk te doen groeien. Dit zijn de kenmerken van de liefde. Maar meen nu niet dat het er om gaat aan niets anders te denken, noch dat alles verloren is wanneer je een weinig verstrooid bent. (IV IB 1, 6-7.)

We zullen later in de loop van de Verblijven nog andere meditaties over de Passie vinden. Beschouw wat de liefde die onze Bruidegom voor ons had, hem gekost heeft. Hij die om je van de dood vrij te maken, zo'n pijnlijke dood als de dood op het kruis stierf. (V IB 3,12) Of nog in de zesde verblijven (VI IB 5,6). Laat ons citeren om te eindigen uit een van de laatste passages van de zevende verblijven.

8. Bedenk hoe veel belangrijker dit is dan ik ook maar zou kunnen zeggen. Vestig je blik op de Gekruisigde en alles zal je licht vallen. Wanneer Zijne Majesteit ons zijn liefde getoond heeft doorheen zoveel ontzettende daden en kwellingen, hoe wil je Hem dan tevreden stellen met woorden alleen? Weet je wat het zeggen wil echt geestelijk te zijn? Het is slaven te worden van God, gebrandmerkt met het teken van het kruis. Want, hun vrijheid gaven ze reeds prijs opdat Hij hun als slaaf van heel de wereld, zoals Hij dat zelf was, zou kunnen verkopen. Daardoor doet Hij hun helemaal geen onrecht aan, maar bewijst Hij hun een niet geringe gunst. Kun je daar niet toe besluiten, vrees dan maar niet dat je erg vooruit zult gaan, want de nederigheid is, zoals ik zei, de grondslag van het hele gebouw. De Heer zal je ook niet hogerop willen helpen als ze er niet werkelijk is, en dit voor je welzijn om te voorkomen dat je uiteindelijk tegen de grond zou gaan. (VII IB 4, 8)

3. Een zich verdiepend pad in de Vasten. Waar staan wij ?

Laten we op deze zondag de vreugde verwelkomen, die van onze redding, die de Heer ons gratis geeft en dat ons verruimt zoals Teresa graag mediteert in haar vierde verblijf, die van de Verrijzenis die naderbij komt! De drie gebieden die ons sinds Aswoensdag meer in het bijzonder als kompas hebben gediend, kunnen ons blijven leiden. Deze vastenzondag nodigt ons uit om aan de voet van het kruis te bidden en daar te mediteren over de gave van God die zijn Zoon zond, die werd omhoog geheven en wiens blik van geloof ons redt. Aalmoezen kunnen ons medeleven zijn. Onze ervaring qua erkennen van onze zonden is een gelukkige én pijnlijke ervaring die wij voorleggen aan de goedheid van God. Laten we voor onze broeders en zusters dezelfde blik van mededogen hebben! Tenslotte bestaat het vasten van de geestelijke vertroosting erin, elke genade als een geschenk van God te aanvaarden, maar ze aan zichzelf te willen geven - wat onmogelijk is - of er zelfs naar te verlangen. Laten we deze meditatie beëindigen door de tweede lezing van de brief aan de Efeziërs te herlezen, nog een gelegenheid om daar het primaatschap van de genade van God en van zijn barmhartigheid te ontdekken:

Broeders en zusters, God die rijk is aan erbarming, heeft wegens de grote liefde waarmee Hij ons heeft liefgehad ons met Christus ten leven gewekt, hoewel wij dood waren door onze zonden; aan zijn genade dankt gij uw redding. En Hij heeft ons samen met Hem doen opstaan en zetelen in de hemelen, in Christus Jezus, om de naderbij komende Eeuwen de overgrote rijkdom van zijn genade te tonen door zijn goedheid jegens ons in Christus Jezus. Ja, aan die genade dankt gij uw heil, door het geloof ; niet aan uzelf : Gods gave is het ; niet aan uw werken, niemand mag zich verhovaardigen. Gods werk zijn wij, geschapen in Christus Jezus om in ons leven de goede daden te verrichten die God voor ons al bereid heeft.

Br. Guillaume Dehorter (klooster van Avon)

Gebed voor elke dag van de week – Week 4

* De citaten met pagina's zijn afkomstig uit "Het Boek van mijn Leven"(2009), "De Weg van volmaaktheid"(2014), en de "Innerlijke Burcht" (2007), Carmelitana, vertaling door p. Carlos Noyen OCD

Maandag 15 maart: Met vertrouwen bidden

« Als gij geen wondertekens ziet', zei Jezus tot hem, 'dan gelooft ge niet. » Joh 4, 48

« O God die helpt! Hoe groot is het verschil tussen het horen en het geloven van die woorden, en op deze manier te begrijpen hoe waar ze zijn! » 7° Verblijven 1, 7 p.238

Moge mijn roep tot U opstijgen: help mijn klein geloof Heer!

Dinsdag 16 maart: Wij zijn kinderen van God

« ...want de rivier die erin uitmondt, maakt het water gezond. Overall waar hij stroomt is volop leven. » Ez 47, 9

« O Leven, dat aan allen het leven geeft! Weiger mij het zo heerlijke water niet dat U belooft aan hen die het vragen. Heer, ik verlang en vraag het. Ik kom tot U. Daar U mijn ellende kent, Heer, verberg U niet voor mij. Want dit is het ware heilmiddel voor de ziel die door U gewond is. » Verzueringen van de ziel tot God, in Weg van volmaaktheid p. 425.

Dank U Heer voor mijn doopsel; dat ik mag leven als een kind van het licht!

Woensdag 17 maart: Bidden voor de anderen

« ...wie luistert naar mijn woord en gelooft in Hem die Mij zond, heeft eeuwig leven en is aan geen oordeel onderworpen; hij is immers reeds uit de dood naar het leven overgegaan. » Joh 5, 24

« De gedachte aan de heerlijkheid die ons te wachten staat, aan de liefde die de Heer voor ons heeft, aan zijn verrijzenis, wekt in ons een niet helemaal geestelijke, noch gevoelsmatige, maar een heerlijke vreugde, al onze inzet waard. » Leven, 12, 1 p.139.

Ik bid voor hen die niet geloven in het eeuwige leven met God.

Donderdag 18 maart: De oneindige barmhartigheid van God

« Mozes trachtte Jahwe, zijn God, gunstig te stemmen en vroeg: 'Waarom Jahwe, uw toorn laten woeden tegen uw volk... » Ex 32, 11

« O grote goedheid en menslievendheid van God, die niet op onze woorden let maar op de verlangens en de wil waarmee ze worden uitgesproken! Hij verdraagt het wanneer iemand als ik, stoutmoedig Zijne Majesteit aanspreekt! Hij zij eeuwig en altijd gezegend! » Leven, 34, 9 p.361

Reinig mij van mijn zonden en ik zal zonder einde zingen van uw barmhartigheid.

Vrijdag 19 maart: Feest van de heilige Jozef

« Tegen alle hoop in heeft hij gehoopt... » Rom 4, 18

« Maar bij ondervinding weet ik dat Hij aan deze glorievolle heilige de genade verleent in alles te voorzien. Daardoor geeft God blijkbaar te kennen hoe Hij, op aarde onderworpen aan hem die zijn Vader genoemd werd – zijn voedstervader die Hem mocht bevelen – ook nu in de hemel nog doet wat die Hem vraagt. Heel wat anderen aan wie ik de raad gaf tot hem te gaan, ondervonden hetzelfde. » Leven 6, 6 p.91.

Heilige Jozef, wij vertrouwen u op deze dag alle families van de aarde toe.

Zaterdag 20 maart: Verdiepen van de evangeliën

« Nooit heeft iemand gesproken als die man. » Joh 7, 46

« Zijne Majesteit was zelf het echte boek, waarin ik alle waarheid mocht aanschouwen. Gezegend dit boek dat de ziel inprent wat ze moet weten en wat haar te doen staat. Onmogelijk het nog te vergeten! » Leven, 26, 5.

Welk woord van het evangelie zal mij de hele dag vergezellen?